

Med ögon för Dalsland

Tommy Löfgren

När den svenska synden föddes i Gestad

Begreppet Den svenska synden, som blev känt över hela världen, har sitt ursprung i Dalsland. Den skapades vid författaren Per-Olof Ekströms skrivbord i Gestads socken i slutet av 1940-talet.

Det var 1949 då hans andra roman ut. Den hette Sommardansen och det är med den allt startar när den blir film 1951. Under titeln Hon dansade en sommar gjorde filmen både succé och skandal beroende på vilket läger man bekände sig till.

Sveriges rykte som syndfullt land föddes tack vare en i dag helt oskyldig scen där två ungdomar badar nakna. I filmen spelas de av Folke Sundquist och Ulla Jacobsson. Regissör var Arne Mattson.

I scenen som väckte så mycket uppmärksamhet och anstöt visar Ulla Jacobsson en kort stund sina nakna bröst. Badscenen med de två ungdomarna blev vida omtalad. Den gjorde succé utomlands där man började att tala om den svenska synden.

Bortsett från detta har filmen Hon dansade en sommar sina kvaliteter. Som första svenska film tilldelades den utmärkelsen Guldbjörnen vid filmfestivalen i Berlin. Så ur den aspekten är det inget snack om saken. Men det spelade inte någon roll för de som tagit anstöt. Oavsett om de sett filmen eller inte.

Domen var hård. Kyrkan protesterade mot ”sexualraseriet” och ”ett av de ondskefullaste

angreppen på den kristna moralen”. Per-Olof Ekström var en stridbar person som gärna debatterade. Han tog upp kyrkans kastade handske och försvarade ungdomen och filmen.

Han reste land och rike runt och blev en uppskattad föreläsare trots att han på många orter mötte motstånd från de som menade sig stå för den rätta moralen. I dag kan vi skratta åt reaktionerna.

I Gestads bygdegård på Dalboslätten finns ett litet museum om Per-Olof Ekström. Det är samma bygdegård som han själv var med och byggde. Där huserar det lilla Per-Olof Ekströmsällskapet i ett rum på ovanvåningen.

Där finns en skrivmaskin och mängder av manus, böcker, tidningsartiklar om honom och sådana han själv skrev om aktuella ämnen. Här finns också originalaffischen till filmen och det manus Arne Mattsson skrev utifrån boken *Sommardansen*.

Så här står det i manuskriptet om scenen där de båda ungdomarna Kerstin 17 år, gårdsflicka, och Göran 19 år, student, badar tillsammans:

”Utifrån vattnet mot stranden från varsitt håll kommer de ned mot vattnet och plaskar i. Han är några steg före henne.

De leker i det glittrande vattnet, stänker på varann, jagar varann, skrattar och retas. Omkring dem står stänken som kaskader av silver.

Med ens blir de stilla, drar sig närmare varann. Hon sträcker sina händer mot honom och han tar dem.

Han lyfter upp henne och börjar gå mot stranden. Hon vilar som en liten fågel i hans armar.

Högt gräs och blommor på stranden. De ligger halvt begravda i gräset och har just kastat sig ned; de är fortfarande andfådda, vattnet glittrar på huden. De är allvarliga.”

Så gick det till när den svenska synden föddes.